

XÀÀ IXINUU KUÀ'À NDYA'A KUIÀ

Xàà ixinuu kuà'à ndya'a kuià
Ñà iyá inúú yo
Koó kùnì na kuxoo-ún nùù-í

¿Á ñu'u inì-un?
Tá ixikaa yó sachuun yó
tyà ixa'ndyaa yó kui'i
Ña Mansáná, Úvá, Frésá,
Yùkù Kàchì, Vetávé, Koliflór

Kòó kùnì na kuxoo-ún nùù-í
Ki'in yutyikúú, kundyyaa mii-ún
Xi'in COVID-19, tya iyu'ún
Tá kuu sa'vi yu'ù-yo, xi'in xityi-yo
Á ta indyichi xikayo nùù nà yívi
Chikàà xìnì-un, ña koo va'a va yo

Kòó ña kuvi sa'a xi'in-ó, na ve'e-o
Chií kuu ndeé ini ta'an yo, kuni ta'an yo

Tá kuu sáá, ni'i ndyá'a kuun savi
Suu, saa xìnì-ò, ña xikuiin va rá
Tya kana va ña ndyii
Ki'in yutyikúú, na va'a ndya'a kía
Ta iya va'a yo, na ve'e-o,
Na nuchí ndya'a kaa

Ki'in yutyikuu, chii vee na và'a
Ndyá'a nùù-yo ichì
Inuu va kaka yo ichì,
Ityi xàà kuvi va kaka yo chiínùù

Ndúví yaa, na'a, xii ini, ixikaa nda'vi yó
Ixikaa ndya'a yo, tya iya'a yo
Nùù mìnì, yùkù, yòsò, nuú ichi ndya'a
Tya tyakuu yìi vó
Ki'in yutyikúú tya na chikàà inì yo
Kana yo chii nuu, kua'nu yo chaà ní
Kusii inì yo, nuchi koo yó
Tatu tyikuii ndraa náná ñuu yo
Ini kuu va ko'o yò

Ná xa'nu, tá xa'nu, kundyyaa ndó miindyi
Chii iya kua'a ndya'a ña va'a vaxi nùù ndyi

Koo kua'a viko, xi'in se'e si'i yo, se'e yii yo
Viko tá ndaki'in se'e si'i yo xà'un kuià
Tya kusii ini yò, tya kata yo
Xi'in ndyikui na yivi
Ndyikuii ña ichi'i yo, xàà vee naná ña
Ki'in yutyikúú, inuu va kaka
Ndyikuii yo ichì

Xàà ityituvi va kii, xàà isavii va na, ve'e yo
Tya, kua'a ndya ña nuchí koo inì ve'e yo

Ki'in yutyikúú
Kòó kùnì na kuxoo-ún nùù-í
Kòó ña ndakuun chaà ní
Tátú na ve'e yo, tátú mio, ña kuni ta'a nyo

- Juan Felipe Herrera

Poet Laureate of the United States, Emeritus

6-3-21